

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OBE-2023-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Sluttdato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Bergen		
Flowkode:	203 BACH301 1 OBE 2023 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	431
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	11606
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	19
Andre medlemmer i gruppen:	208, 356

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

Hvordan kommuniserer pedagogiske ledere med foresatte uten et felles språk?

How do educational leaders communicate with parents without a common language?

Kandidatnummer 208, 356 og 431

BLUBACH 2022/2023

Institutt for pedagogikk, religion og samfunn

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder: Marie Brandvoll Haukenes

Innleveringsdato: 25.05.23 kl. 14.00

Antall ord: 11606

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Det er med stor glede og stolthet at vi presenterer vår bacheloroppgave i barnehagelærerutdanningen. Oppgaven har vært en krevende og spennende reise, og vi har lært mye underveis.

Vi vil først og fremst takke veilederen vår Marie Brandvoll Haukenes for god veiledning, støtte og konstruktiv tilbakemelding gjennom hele prosessen. Uten ditt engasjement og kunnskap ville ikke oppgaven vært mulig.

Vi vil også takke informantene som deltok i forskningen vår og bidro til å samle inn verdifull informasjon. Deres innsikt og perspektiver har vært uvurderlige i utviklingen av oppgaven.

Vi vil også rette en takk til våre medstudenter for samtaler og diskusjoner som har vært utfordrende og lærerikt.

Abstract

In our bachelor thesis, we have chosen the topic of parental collaboration with parents with minority backgrounds. We are interested in understanding how educational leaders can establish good communication with parents from minority backgrounds. The following thesis is:

"How can educational leaders facilitate good communication with parents with minority backgrounds?"

To explore the thesis, we used a qualitative research method. We interviewed three educational leaders from different kindergartens who have experience with this topic. Since the educational leader is primarily responsible for planning and implementing the educational work in the kindergarten, it is natural to choose them as interviewees to gain insight into how they can adapt and improve communication with parents with minority backgrounds.

We discuss our results in relation to relevant theory presented in the theoretical chapter. Our results regarding the thesis are characterized by relationships, attitudes and values, and different working methods. It is important that the kindergarten has good collaboration with the home, as they share responsibility for the child's well-being and development.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Abstract	3
1. Innledning	6
1.1 Problemstilling	7
1.2 Oppgavens disposisjon	8
2. Teori	8
2.1 Foreldresamarbeid med minoritetsspråklige foreldre	8
2.2 Kompetanser i et foreldresamarbeid.....	11
2.2.1 Relasjonskompetanse.....	11
2.2.2 Kommunikasjonskompetanse.....	11
2.2.3 Tverrkulturell kompetanse.....	12
2.3 Pedagogisk ledelse	13
2.4 Holdninger og verdier	14
2.5 Forskningsbasert kunnskap om foreldresamarbeid	15
2.6 Arbeidsmetode	17
3. Metode	17
3.1 Kvalitativ forskningstilnærming	18
3.2 Kvalitativt intervju.....	18
3.3 Utforming av intervjuguide	19
3.4 Utvalg	19
3.5 Analyse av data	20
3.6 Forskningsetikk	21
3.7 Gyldighet, troverdighet og kvalitet.....	22
4. Presentasjon av resultater og drøfting	23
4.1 Godt forhold som bygger på tillit	23
4.1.1 Beskrivelse av 'tillit og trygghet'	24
4.1.2 Drøfting av 'tillit og trygghet'	25
4.2 God kommunikasjon krever gjensidighet	28
4.2.1 Beskrivelse av 'gjensidighet'	28

4.2.2 Drøfting av 'gjensidighet'	29
4.3 Kreative kommunikasjonsformer skaper god kommunikasjon	30
4.3.1 Beskrivelse av 'tolk'	31
4.3.2 Drøfting av 'tolk'	32
4.3.3 Beskrivelse av 'digitale verktøy'	32
4.3.4 Drøfting av 'digitale verktøy'	33
5. Avslutning	34
Referanseliste	35
Vedlegg 1: Godkjenning fra Sikt	38
Vedlegg 2: Informasjonsskriv om samtykkeskjema	39
Vedlegg 3: Intervjuguide	43

1. Innledning

I løpet av yrket vårt vil vi møte ulike og mangfoldige foreldre. Det som kan være utfordrende, er når vi som pedagogiske ledere og foresatte møter på hverandre med forskjellig språklig og kulturell bakgrunn. Minoritet og majoritet er ofte begreper som blir brukt i forbindelse med flerkulturelt samfunn. Begrepene sier noe om antall og beskriver en posisjon i samfunnet i forhold til dominans (Gjervan et al., 2012, s. 21). Minoritet brukes om noe som er mindre eller sekundært. Mens majoritet er det motsatte og brukes om noe som er større eller dominerende i forhold til noe. I barnehagesammenheng kan det være språklige minoriteter, der det er ulike språk som er underrepresentert i barnehagen.

Nyere tall fra Utdanningsdirektoratet viser at andelen minoritetsspråklige barn i barnehagen stiger. I 2022 var 20% av alle barna i barnehagene i Norge minoritetsspråklige barn. Glaser (2018) nevner at ulike forståelser av og tilnærming til mangfold får konsekvenser for samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. Det er i tillegg dokumentert at pedagoger har uttrykt at de er usikre på sin egen kompetanse i møte med foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn og at de finner det utfordrende å skape et nært samarbeid med disse foreldrene (Sønsthagen, 2018). Dette temaet er derfor ekstra viktig å jobbe med, ved å for eksempel øke kunnskap om hvordan tilrettelegge for godt foreldresamarbeid, da det kan gi en dypere forståelse for alle parter.

Som pedagogisk leder har man mange ulike roller og ansvar, og et av de viktigste ansvarene er foreldresamarbeid. Rammeplanen gir føringer for barnehagens ansvar: «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). I tillegg skal barnehagen ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene (Barnehageloven, 2023, § 1 & 4). Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Dette innebærer at pedagogiske ledere har det profesjonelle ansvaret å sikre at alle foreldre blir hørt og respektert, uansett forutsetninger og livssituasjon. Nordahl (2007) referert i Glaser (2018) påpeker at godt samarbeid handler om å sikre en god informasjonsflyt, en god dialog og gi foreldre mulighet for medvirkning (s. 78).

Et godt grunnlag for godt samarbeid er gjennom kommunikasjon. Å ha god kunnskap og forståelse for egen og andres kulturelle erfaringer er en forutsetning for god kommunikasjon. Begrepene interkulturell og tverrkulturell er ganske like, men det er likevel et skille. Tverrkulturell kommunikasjon beskriver Bergersen (2017) som evnen til å forstå en situasjon, hvem en kommuniserer med og hvordan en er i slike møter med andre, dette er også avgjørende for interkulturell kommunikativ kompetanse. Dahl (2013) definerer interkulturell kommunikasjon som kommunikasjonen mellom aktører med ulik kulturbakgrunn. Et godt eksempel på dette er pedagogiske ledere i møte med foresatte med minoritetsbakgrunn.

1.1 Problemstilling

Vi har gjennom hele studieforløpet opplevd mangel på innsikt og utvidet kunnskap om samarbeid med foresatte med minoritetsbakgrunn, både i undervisning og praksis. Dette har gjort oss enda mer interessert og engasjert i temaet, som i tillegg har lagt grunnlaget for hvilket temaområde vi har ønsket å konsentrere oss om. I samråd med veilederen vår har vi utviklet problemstillingen:

Hvordan kan pedagogiske ledere tilrettelegge god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn?

I vår oppgave bruker vi foreldre og foresatte om hverandre, da noen foreldre kan være biologiske foreldre, mens andre kan være adoptivforeldre eller foresatte som er tildelt omsorgen for barnet. Å bruke begge begrepene kan også vise til en åpenhet og inkludering av forskjellige familieformer, og kan unngå å anta en spesifikk familiestruktur eller relasjonsstatus for de voksne som er involvert i barnets liv.

Sønsthagen (2018) viser til tidligere forskning som har vist at den generelle allmennkunnskapen hos barnehagelærere er god i Norge, men den er lite tilpasset barn og foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn. For å forske på problemstillingen, anvender vi kvalitative forskningsmetoder, nærmere bestemt intervjuer. Ved å bruke intervjuer fremskaffer man detaljert og beskrivende informasjon om hvordan andre mennesker opplever ulike sider i sin situasjon.

1.2 Oppgavens disposisjon

Denne oppgaven er delt i fem ulike deler. I første del av oppgaven gir vi en innledende presentasjon av forskningens tema og problemstilling. I andre del vil vi ta for oss relevant teori og forskningsbasert kunnskap. Deretter går del tre ut på metodevalget vårt, hvordan det gikk og analyse av data. I del fire vil vi presentere funn av resultatene og drøfte videre disse resultatene, med teoretisk forankring. Siste del av oppgaven skriver vi en avslutning hvor vi oppsummerer teksten.

2. Teori

I dette kapitlet skal vi presentere teori og forskning som vil danne grunnlaget for drøftingen av datamaterialet vi har samlet inn fra våre intervjuer, og som er relevant for vår problemstilling.

2.1 Foreldresamarbeid med minoritetsspråklige foreldre

“Et godt foreldresamarbeid forutsetter at barnehagepersonalet har utviklet holdninger, respekt og forståelse for at foreldre er forskjellige, og at de kan se dem som ressurspersoner for sine barn” (Glaser, 2018, s. 17). Det kreves også i et godt samarbeid at pedagogisk leder har faglig og personlig kompetanse, samtidig som de klarer å holde seg profesjonell i møte med foreldrene. Ifølge rammeplanen skal barnehagen jobbe ut ifra det grunnlaget familien har lagt. Glaser (2018, s. 23) viser til barnehageloven §1 som fremhever at “Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling”

Foreldresamarbeid er også viktig for barnets trivsel. For små barn vil hjemmet deres og barnehagen sammen utgjøre helheten i deres liv. For at helheten og overgangen skal ivaretas på en god måte kreves det et godt samarbeid mellom foreldre og personalet. “Barnets utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og deres tillit til barnehagen” (Glaser, 2018, s. 19). Dermed er det viktig at foreldrene og barnehagen samarbeider på en måte som fremmer barnets trivsel og læring.

Vår problemstilling handler om kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn, og ofte er foreldresamarbeidet mer krevende med tanke på at de

ikke har et felles språk å kommunisere med. Kommunikasjon utdyper vi senere i oppgaven, under egen overskrift. Det er ofte foreldre med minoritetsbakgrunn man vil nå ut til, og da er det ekstra viktig å arbeide med dette. Minoritet betyr mindretall, altså det motsatte av majoritet, som beskriver flertall. Begrepet kan i tillegg vise til ulike sammenhenger. Man kan være en minoritet av blant annet religiøs, språklig eller etnisk art. I vår sammenheng skal vi fokusere på grupper, eller folkegrupper som utgjør et mindretall i en større befolkning, i et bestemt område, for eksempel i en barnehage. Det er vanlig å bruke begrepsparet majoritet og minoritet i forhold til hvilke etniske grupper som er størst i et samfunn, og hvilke grupper som er i mindretall (Gjervan et al., 2012, s. 21). Mennesker med minoritetsbakgrunn kan bli sett på som minoriteter, avhengig av situasjonen, og omvendt.

Barn med et annet morsmål enn majoriteten, har fått mange ulike benevnelser selv om det er de samme barna som omtales. Her er blant annet minoritetsspråklige barn, innvandrerbarn, barn fra språklige minoriteter og flerspråklige barn (Sand, 2020, s. 22). I enkelte sammenhenger, for eksempel når det gjelder barn i barnehagen og skolen, blir det nevnt minoritetsspråklige barn.

I forbindelse med samarbeid med foresatte med minoritetsbakgrunn nevner Glaser at personalets kompetanse er viktig, for eksempel ved å ha kunnskap om foreldrenes bakgrunn, som land og annen nyttig informasjon. Når personalet får mer erfaring og nye kunnskaper om foreldrenes bakgrunn, minsker den frykten og skepsisen for "språkproblemer" (Glaser, 2018, s. 114). I rammeplanen står det blant annet at "Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt" (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Likevel viser det i en undersøkelse gjennomført av Høgskolen i Hedmark at mange ansatte i barnehager er usikre på sin egen kompetanse i møte med minoritetsspråklige foreldre (Glaser, 2018, s. 116). De føler at den pedagogiske kompetansen som de har ikke er nok i møte med minoritetsspråklige foreldre. Det viser hvor viktig det er å ta opp dette temaet.

Samarbeidet med foreldre som har minoritetsbakgrunn kan i tillegg være utfordrende da det kan være ulike forventninger og erfaringer til hvordan en barnehage skal være, eller rett og slett ulike forventninger til samarbeidet mellom foresatte og barnehagen. Bergersen (2017) nevner blant annet at foresatte med minoritetsbakgrunn, sine arbeidsmåter og kommunikasjonsformer, kan være ulike fra hvordan norske

barnehager arbeider. Her kan det for eksempel være forskjell på hva foreldre og barnehager vektlegger som viktig overfor barna å lære. Barnehager kan vektlegge verdien av at barna lærer selvstendighet og medbestemmelse. Noen foreldre med minoritetsbakgrunn kan kanskje vektlegge verdien av lydighet og respekt for eldre (Bergersen, 2017, s. 217). Det finnes mange ulike syn og det kan være store forskjeller på hva man mener bør vektlegges. Det er da viktig som pedagogisk leder å huske at for foresatte kan dette gi store “sprik” i forhold til hva de er vant til, og at det tar tid for dem å kunne justere. Dermed er det viktig å la endringer skje gradvis (Bergersen, 2017, s. 218). “Selvstendighet i for stor grad og for tidlig kan gi store utfordringer, særlig dersom andre oppdragelsesidealer og referanserammer er knyttet til mer tradisjonelle samfunnsstrukturer, der respekt for eldre og lydighet vektlegges” (Bergersen, 2017, s 218).

En annen ting som er viktig å tenke på ved foreldresamarbeid, er at ikke alle foreldre er klar over at barnehagen er pliktet til å samarbeide med dem. De har ikke erfaringer med å være “barnehageforeldre”, og hva som blir forventet av dem (Sand, 2020, s.120). Dermed er det viktig, spesielt i barnehager med minoritetspråklige foresatte, å drøfte hva som står i foreldremandatet i forhold til for eksempel ulike roller og oppgavefordeling. Dette er viktig for å unngå eventuelle misforståelser og for å skape en gjensidig tillit og realistiske forventninger til samarbeidet (Sand, 2020, s. 120). Det blir også nevnt i rammeplanen hvordan samarbeidet mellom personalet og foresatte skal fungere.

“Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring”
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

2.2 Kompetanser i et foreldresamarbeid

Det er viktig å ha ulike kompetanser når man arbeider med foreldresamarbeid. Glaser (2018) nevner en rekke kompetanser som kan bidra til å styrke et foreldresamarbeid. I denne oppgaven vil det være spesielt fokus på relasjonskompetanse og kommunikasjonskompetanse i forhold til samarbeid med familier med minoritetsbakgrunn. I tillegg vil det også bli nevnt tverrkulturell kompetanse.

2.2.1 Relasjonskompetanse

Glaser (2018) påpeker at i møte med foreldre er det viktig å utvikle relasjonskompetanse som innebærer å forstå og samhandle med den vi møter, på en god og hensiktsmessig måte. Det er vesentlig at den oppleves som god for begge parter. Å ha kompetanse om relasjoner innebærer å ha innsikt i egen adferd og å ha evnen til å forstå andres perspektiv og opplevelser. Det betyr også å være i stand til å gjenkjenne og forstå hva som skjer i samhandling med den andre personen (Glaser, 2018, s. 100).

2.2.2 Kommunikasjonskompetanse

Kommunikasjon er vesentlig i arbeidet med foreldresamarbeid. Ordet kommunikasjon stammer fra det latinske *communicare*, som kan oversettes med «meddele», «melde» eller «underrette om». Kommunikasjon tydes ikke bare på én måte. I denne sammenheng kan begrepet defineres som informasjonsoverføring mellom sender og mottaker (Haugen & Skogen, 2021, s. 104). Som oftest handler det om en bevisst overføring av et budskap fra én person til en eller flere mottakere. Det kan være utfordrende å kommunisere effektivt, da vi ofte kan oppleve å ikke helt forstå hverandre. Det er vanlig at vi allerede mens vi venter på svaret, fokuserer mer på å tenke ut neste spørsmål enn å faktisk lytte til det den andre personen sier. Å praktisere aktiv lytting betyr å være til stede i samtalen og vise anerkjennelse og bekreftelse til den andre ved hjelp av vårt kroppsspråk, blick og ved å gjenta det den andre sier (Glaser, 2018, s. 102). Å få frem budskapet på en forståelig måte til en mottaker, er ikke alltid så lett som man ofte får inntrykk av (Haugen & Skogen, s. 105). Selv om du føler at det du kommuniserer klart og greit, er det ikke sikkert at mottakeren har tolket det slik du ønsker. Dersom du mener kommunikasjonen føles rett og tydelig, spiller det ingen rolle hvis mottakeren tolker det annerledes enn det som var intensjonen.

Det er også viktig å tenke på kroppsspråket, da det også er en del av kommunikasjonen. Denne kommunikasjonsmåten kalles for ikke-verbal kommunikasjon (Haugen & Skogen, 2021, s. 104). Her gis det uttrykk for måten vi signaliserer et budskap på. Det kan være å vise ulike ansiktsuttrykk og være taus. Ved å være taus kan man vise at man er uenig i noe, eller rett og slett vise at du er uinteressert. Ikke-verbal kommunikasjon er ofte også en erstatning for verbalt budskap, som for eksempel himling med øynene uten å si noe (Haugen & Skogen, 2021, s. 104). Ifølge Skogen (2021, s. 29), er bruken av begrepet anerkjennende i kommunikasjon, et mer omfattende begrep som inneholder alle former for handlinger og kommunikasjon mellom mennesker. Å ha anerkjennende kommunikasjon er viktig i et foreldresamarbeid. For å få anerkjennende kommunikasjon mellom foresatte og personal, krever det et samspill som er preget av at vi ser på den andre som likeverdige samspillpartnere. Da gir man de rett til å ha egne erfaringer og opplevelser, uten at man nødvendigvis godtar dem eller at man kanskje opplever dem annerledes. Da har man en holdning som bærer preg av respekt for andre mennesker (Lundestad, 2021, s. 96).

2.2.3 Tverrkulturell kompetanse

Tverrkulturell kompetanse inneholder tre ulike kompetanser. Den første handler om å ha tverrkulturell bevissthet, som er å forstå at vi har ulike forståelseshorisonter og verdensbilder, og den betydning det kan ha når mennesker møtes (Bergersen, 2017, s. 151). Videre handler tverrkulturell kompetanse om å ha flerkulturell forståelse for å danne og utvide egen forståelseshorizont. I Bergersens definisjon av flerkulturell forståelse, vil det si å ha forståelse for egen og andres kulturer i betydning verdier, normer og forforståelse, som grunnlag for vår forståelseshorizont (Bergersen, 2017, s. 231). For å forstå andre, henger det mye sammen med at man må forstå seg selv. Å innse at man tolker og forstår verden på en bestemt måte, og har ulike verdier, er viktig. Begreper som kultur, verdensbilde, virkelighetsforståelse, forståelseshorizont, henger mye sammen. Det handler om at vi forstår og tolker virkeligheten med utgangspunkt i våres erfaringer og vår sosialisering, og at vår forståelse tas med i all handling og samhandling med andre. Det at andre har en forståelse, og at den kan være ulik fra vår, er det viktig å være bevisst på (Bergersen, 2017, s. 33). Dersom man kun omgås med andre som har samme forståelse og verdensbilde som seg selv, vil man bli lite utfordret, og muligheten for å utvide forståelsen sin, blir begrenset (Bergersen, 2017, s. 54).

Den tredje kompetansen er tverrkulturell kommunikasjon og i vår forskning er fokuset vårt mest rettet på denne kompetansen. Tverrkulturell kommunikasjon menes den kommunikasjonen på tvers av kulturene (Dahl, 2013, s. 78). Ved å ha kunnskap om teorier om tverrkulturell kommunikasjon, så kan man bli mer bevisst om måten man sier ting på, både verbalt og nonverbalt, og at man blir klar over at det kan ha ulike betydninger i ulike kulturer (Bergersen, 2017, s. 151). Dahl (2013) vektlegger at det er evnen til å forstå en situasjon, hvem en kommuniserer med, og hvordan en er i slike møter med andre, som er avgjørende for interkulturell kommunikativ kompetanse. Vanligvis er forskerne innen studiet av tverrkulturell kommunikasjon også interessert i interkulturell kommunikasjon, så det skjer ofte at begrepene brukes om hverandre. Bergersen (2017) tydeliggjør at det er et skille mellom dem. Interkulturell kommunikasjon beskriver når personer med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer, mens tverrkulturell kommunikasjon beskriver mer abstrakt de strukturelle rammene og kulturelle trekk som kan ha betydning når personer med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer (Bergersen, 2017, s. 165). Hovedsakelig dreier det seg om å møtes i praksis med åpenhet på et praktisk individnivå, mens tverrkulturell kommunikasjon forstås på et mer teoretisk nivå.

2.3 Pedagogisk ledelse

Pedagogisk ledelse er en viktig faktor i barnehagen i arbeidet med danning, omsorg, lek og læring. Pedagogisk ledelse handler om å lede barnehagen som pedagogisk virksomhet (Gotvassli, 2019, s. 70). Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Rammeplanen for barnehagen gir tydelige føringer for pedagogisk leders ansvar og rolle.

“Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16).

Aasen (2018) beskriver pedagogisk ledelse som en lederfunksjon som avspeiler de verdiene og holdningene som ligger i barnehagens målsettinger. Som pedagogisk leder kommer man også til å være teamleder for en avdeling eller base. I forbindelse med vår problemstilling, er det viktig at teamlederen tilfører teamet nødvendig kompetanse om det å arbeide med foresatte med minoritetsbakgrunn. Det er også viktig å ta i bruk de erfaringene og kunnskapene som resten av personalet sitter på. I tillegg er det viktig at teamlederen går ut som et godt eksempel ved å engasjere og tilrettelegge for et godt samarbeid internt i personalgruppen. Gjervan et al., (2012) understreker at grunnlaget for et godt samarbeid mellom personalet og foresatte legges på mange måter ved å etablere et godt samarbeid først og fremst internt i personalgruppen. Verdiene og holdningene til personalet kan prege måten man møter foreldrene på (Gjervan et al., 2012, s. 93).

2.4 Holdninger og verdier

Holdning kan ifølge Bergersen (2017) defineres som en forutsigbar positiv eller negativ meningsreaksjon overfor en person, handling eller hendelse. Det er en måte å reagere på en bestemt situasjon eller påvirkning på en bestemt måte. Det er knyttet til våre meninger, oppfatninger og verdier. Bergersen (2017) nevner at holdninger består av tre komponenter: følelseskomponenten, som handler om hva en liker og misliker. Den andre er den kognitive komponenten som er knyttet til informasjon og kunnskap som holdningsoppfatningene er basert på (s. 20). Den tredje kobler oppfatning og evaluering til handling, ved å vurdere de potensielle konsekvensene av ens egne handlinger i samsvar med ens oppfatninger og ønsker. Holdningene til en person kommer til uttrykk når personen handler eller sier noe.

I et foreldresamarbeid er det viktig å møte ulike foreldre med åpenhet og anerkjennelse. Glaser (2018) nevner at en profesjonell pedagog utvikler holdninger som er ikke-dømmende og inkluderende i møte med forskjellige foreldre. Dette innebærer også å ha respekt og anerkjennelse for deres egne syn og verdier. For å kunne anerkjenne foreldrene må man kunne vise empati. Empati kommer fra det greske ordet *empathia*, som betyr følelse og lidelse. Innlevelse i møte med foreldre innebærer å bli godt kjent med den andre, som videre innebærer å kunne leve seg inn i andre sine problemer (Glaser, 2018, s. 93-94). Å være anerkjennende i møte andre mennesker innebærer en undrende og lyttende holdning til den enkeltes opplevelsesverden (Lundestad, 2021, s. 167).

Glaser (2018) nevner ulike måter å vise anerkjennelse på, som å kunne vise empati og skape tillit. Tillit er ikke noe du har rett på. Som fagperson må du jobbe for å fortjene tilliten til foreldre og andre du samarbeider med. Skjervheim (1996) referert i Glaser (2018) forklarer at tillit kun er mulig der det finnes en viss grad av dydighet, som er en fast grunnleggende egenskap til å handle riktig i ulike situasjoner i livet (s. 94). Det betyr at som fagperson må man opptre som en person med overbevisning og stabilitet i væremåten, ta saken på alvor sammen med foreldrene, opptre ansvarlig, være indirekte når det trengs, og utføre et solid arbeid. Kravet for å oppnå tillit er å gjøre den andres verden så romslig som mulig.

I vår problemstilling som handler om foreldresamarbeid med foresatte med minoritetsbakgrunn, er det viktig å ha de riktige holdningene til mangfold. Dette kan være om hvordan barnehagen forholder seg til mangfold og hva slags kunnskaper og erfaringer barnehagens ansatte har. For å kunne gi støtte til barn ut fra deres unike kulturelle og individuelle forutsetninger er det viktig for barnehagen å samarbeide tett med foreldrene (Glaser, 2018, s. 114). Foreldrene er de viktigste ressurspersonene i barnas liv, og deres historie og erfaringer spiller en viktig rolle i barnas utvikling. Det krever tilrettelegging for ulike former for involvering og inkludering. Foreldre kan ha ulike forutsetninger for å tilpasse seg, og bli inkludert i barnehagens ut ifra ulike sosiale kapital. Å ha lite sosial kapital vil si at den det gjelder, lever relativt isolert og utenfor, for eksempel i et lokalsamfunn. Ifølge Glaser så kan det være utfordrende for en mor eller far som ikke er kjent med den norske barnehagen, å vite hva som forventes av deltakelse og initiativ i barnehagen (Glaser, 2018, s. 120). Det er derfor viktig å være bevisst på egne holdninger og verdier i foreldresamarbeid generelt, men spesielt viktig med foresatte med minoritetsbakgrunn. Dette gjøres gjennom åpen dialog og refleksjon innad i personalet slik at de lærer av hverandres kunnskaper og erfaringer. Bergersen (2017) påpeker at for å få til en eventuell holdningsendring må en bli bevisst på sine egne holdninger og deretter jobbe systematisk med både kunnskaper og følelser for å endre handlingene (s. 20).

2.5 Forskningsbasert kunnskap om foreldresamarbeid

I artikkelen til Anne Grethe Sønsthagen (2018) står det blant annet om viktigheten med å undersøke hvordan foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn forholder seg til barnehagen. Ved å undersøke dette temaet, velger Anne Grethe Sønsthagen (2018) å finne svar gjennom semistrukturerte intervju mellom somaliske mødre og pedagoger.

Intervjuene gikk ut på hvordan somaliske mødre etablerer og utvikler tillit til norske barnehager og pedagoger. Også hvordan de synes samarbeidet med personalet i barnehagen er. Det var også statsautorisert telefontolk gjennom intervjuene.

I denne forskningen kom det fram gjennom de somaliske mødrene og pedagogene, at mødrene føler de konstant er i en slags forhandlingsprosess mellom sin egen kultur og bakgrunn, og barnehagens innhold. Det blir nevnt at de kan synes det er utfordrende at barna deres skal integreres og sosialiseres inn i den norske kultur, selv om det er dette mødrene ønsker. Men på grunn av denne integreringen og sosialiseringen, gjør det at de må sette deres egne behov litt til side for barnehagens diskurs. Det ble også vist at mødrene fokuserte mer på savnet av å ha barna sine borte i hverdagen, og var opptatt av hvordan personalet tok vare på barna deres i barnehagen, istedenfor selve innholdet i barnehagen. Dermed er det viktig at barnehagepersonalet anerkjenner og verdsetter den følelsesmessige tilpasningen mødrene må gjennom (Sønsthagen, 2018, s. 68).

Noe annet som kom fram i forskningen er at den viktigste ressursen for å kunne skape en god barnehage, er foreldre. Det blir nevnt at somaliske mødre har god kunnskap om kulturen og tradisjonene i sine hjemland, og dette kan være verdifullt for å tilpasse barnehagens praksis til de kulturelle behovene til somaliske barn og deres familier. Videre nevner Sønsthagen også viktigheten av å se på somaliske mødre som ressurspersoner, og ikke kun som passive mottakere av hjelp fra barnehagen. Dette kan ifølge forskningen gjøres ved å legge til rette for økt deltakelse i utformingen i barnehagens pedagogiske innhold, slik at foreldre myndiggjøres (Sønsthagen, 2018, s. 58). Under et arbeid som dette, må en sørge for at foreldre forstår deres kompetanse og meninger er viktig, selv om de kanskje tror at det er de ansatte i barnehagen som er ekspertene.

I forskningen er det ikke en direkte sammenheng mellom norskspråklige ferdigheter og tilgang på ressurser i samarbeid med barnehagen, men at norskspråklige ferdigheter er en forutsetning for å kunne delta aktivt i samarbeidet og dermed ha en mulighet til å bidra med egne ressurser.

2.6 Arbeidsmetode

I forskningen vår er ulike verktøy for å kunne kommunisere med foreldre på en god måte, viktig å forstå. Generelt finnes det veldig lite teori om arbeidsmåter man kan bruke til å kommunisere med. Nedenfor har vi beskrevet noen av de vi har funnet litt teori om.

Nafø, som står for Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring, er en nettside der man får tilgang til flerspråklige ressurser. Dette er en alternativ arbeidsmåte for å kommunisere med foresatte med minoritetsbakgrunn. Der finnes blant annet morsmål.no som er en nettside med flerspråklige ressurser til bruk i både barnehage og skole. Nafø har også bildetema, som er en flerspråklig interaktiv bildeordbok med bilder, tekst og lyd (Nafø, u.å.). Tolk sin jobb er å arbeide med talespråket. Dermed kan det være lurt at en tolk har god hørsel, god uttale på de språkene det gjelder, og at tolken har evne til en hurtig konsentrasjons- og reaksjonsevne. (Dahl, 2013, s. 170). I situasjoner i barnehagen der språket kan føre til en barriere, kan det være lurt å bruke en tolk. En tolk skal være taleren for personen som trenger tolk (Dahl, 2013, s. 171). Tospråklig personale kan også være med på å bidra til økt trygghet for både barnet og foreldrene. Dette kan fungere som et bindeledd mellom hjemmet og barnehagen (Nafø, u.å.).

Oversettelse som for eksempel Google translate, brukes ofte som en måte å uttrykke en skriftlig tekst på et nytt språk (Dahl, 2013, s. 165). Det er viktig å huske på at et ord eller en setning på et språk, kanskje må formuleres på en helt annen måte for at det skal omsettes til et annet språk (Dahl, 2013, s. 166).

3. Metode

I denne delen av oppgaven presenterer vi hvilken forskningsmetode vi valgte å bruke, med tanke på vår problemstilling “Hvordan kan pedagogiske ledere tilrettelegge god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn?”. Vi skal beskrive metodevalg og gjennomføring, og gjennom dette synliggjøre og diskutere styrker og svakheter i forskningsprosessen, og eventuelle valg som har måttet blitt tatt på forhånd, men også i prosessen.

3.1 Kvalitativ forskningstilnærming

Når vi skulle finne ut hvilken metode vi skulle bruke til forskningen vår, måtte vi finne ut hvilken av de to hovedtypene for metode som passet vår problemstilling. Det var enten kvantitativ metode eller kvalitativ metode (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28).

Grunnen til at vi valgte en kvalitativ forskningsmetode, var for å få større innsikt og kunnskap om for eksempel tanker og meninger, som vi ellers ikke hadde fått fra teorien. Når vi benytter oss av kvalitativ metode går vi nærmere inn på individet og får frem deres erfaringer og opplevelser om dette bestemte temaet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20). Dette kan ha en stor betydning for videre arbeid med problemstillingen vår. Under intervjuet ønsker vi å få innblikk i relevant informasjon og få vite noe nytt som kan hjelpe på forskningen. Også tanker de kan ha om hva de kan gjøre bedre.

For å gjennomføre en vitenskapelig undersøkelse, skal det tas mange ulike valg som er knyttet til forskningsmetoder. Det krever at vi som studenter har kunnskap om ulike forskningsmetoder, hvordan vi samler inn data og analyserer de innsamlede dataene. Ifølge Busch (2021) kan man skille mellom fire ulike temaer i metodevalg. Første er valg av vitenskapsteoretisk utgangspunkt. Den andre er valg av forskningsdesign, tredje er valg av metoder for datainnsamling og til slutt, er den fjerde valg av metoder for dataanalyse. I disse fire ulike temaene finnes det spørsmål og valg som man må ta stilling til, og som henger sammen helt til slutt (Busch, 2021, s. 49). Ved å reflektere over disse fire temaene fant vi ut at kvalitativ forskningsmetode ville passe best for vår problemstilling.

3.2 Kvalitativt intervju

Brinkmann (2015) beskriver et intervju som en utveksling av synspunkter mellom to personer, i en samtale om et felles tema. Når man bruker kvalitativt forskningsintervju, så søker man ifølge Kvale og Brinkmann (2015, s. 20), etter å forstå verden sett i fra intervjupersonenes side. Kvalitativt intervju er svært nyttig for å få innsikt i informantenes egne erfaringer, tanker og følelser (Dalen, 2011 s. 13).

Forskningsintervjuet kan være lik en dagligdags samtale, men den inneholder også en bestemt metode og spørreteknikk (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 42). Vi ønsket å gjennomføre intervjuet så naturlig og avslappet som mulig, lik tilnærmet som en dagligdags samtale. Derfor hadde vi det som kan kalles for et semistrukturert forskningsintervju, som fokuserer på den intervjuedes opplevelse av temaet i intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 44). Når vi bruker et semistrukturert intervju, så er samtalen også mest fokusert på temaet som vi intervjuere har valgt, men vi har samtidig åpne spørsmål, som gir informantene mulighet til å komme med andre innspill om temaet.

3.3 Utforming av intervjuguide

Når man skal bruke intervju som forskningsmetode vil det være behov for å utforme en intervjuguide (Dalen, 2011, s. 26). En intervjuguide skal kunne omfatte sentrale temaer og spørsmål som til sammen vil kunne dekke de viktigste områdene til den eventuelle studien (Dalen, 2011, s. 26). I vårt tilfelle vil intervjuguiden inneholde spørsmål som er relevante for vårt tema og problemstilling. Det kan dermed være lurt å ha problemstillingen og temaet foran seg når en jobber med intervjuguiden. Noe som også er viktig å tenke på når man skriver intervjuguiden, er å ha spørsmål som gjør at informantene kan åpne seg og fortelle med sine egne ord og opplevelser (Dalen, 2011, s. 26). Da kan informanten fritt snakke om ulike erfaringer den pedagogiske lederen har fått og opplevd, samtidig som spørsmålet handler om både temaet og problemstillingen for oppgaven. Slik som i dette eksempelet: “Fortell om dine erfaringer med det å kommunisere med foresatte som ikke har et felles språk?” (Vedlegg 3). Vi valgte også å ha oppfølgingsspørsmål under intervjuet der vi følte det ville gjøre samtalen mer relevant. Det neste vi skal gjøre rede for er hvem vi valgte å intervjuer til oppgaven.

3.4 Utvalg

Da vi skulle finne informanter til forskningsmetoden vår, var vi gjennom en del muligheter. Vi tenkte at barnehagelærere kunne være en mulighet, men kom fram til at pedagogiske ledere vil være de som kan hjelpe oss å finne svar på problemstillingen vår. Som nevnt tidligere under tittelen “pedagogisk leder”, står det i rammeplanen (s. 16) at pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet. Dermed har de pedagogiske lederne det overordnede ansvaret for samarbeidet med foresatte. Vi valgte derfor å intervjuer

tre pedagogiske ledere fra ulike barnehager. Ved å intervju flere pedagogiske ledere, får man mer innsikt i hva og hvordan de legger til rette for å nå disse foresatte. Vi får også sammenlignet hva som går igjen i intervjuene og hva som er unikt fra hver og en av dem. Men vi måtte også tenke på å ikke ha for mange informanter da det er en tidkrevende prosess å intervju. Hvis man har for mange intervju kan kvaliteten på materialet bli svekket (Dalen, 2011, s. 44). Når vi skulle finne informanter hadde vi noen kriterier for hvem vi ville intervju. Vi ville at de pedagogiske lederne skulle ha erfaringer fra det å samarbeide med foreldre som har minoritetsbakgrunn slik at man kan få mest mulig informasjon og kunnskap ut av intervjuene.

3.5 Analyse av data

Etter vi har gjennomført intervjuene, så sitter vi igjen med mye data om temaet. Denne dataen vi har samlet inn, må bearbeides og analyseres. Før vi kan starte analyseringen, må intervjuene transkriberes (Dalen, 2011, s. 58). Dette er det første trinnet vi starter med. Å transkribere vil si å transformere, å skifte fra en form til en annen. Man kan si at transkripsjoner er en oversettelse fra talespråk til skriftspråk (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 205). Enkelt forklart så kan det være et lydopptak blir skrevet ned som en tekst. Det kan være en fordel at intervjuene skrives ned rett etter de er gjennomført, fordi da er intervjuet er fersk i minnet og det kan gi en større sjans for at gjengivelsen av det informantene har sagt blir rettest mulig. Det gir også oss intervjuere en større mulighet til å bli enda bedre kjent med datamaterialet vårt, ved å transkribere selv (Dalen, 2011, s. 58).

“Tolkning og analyse kan sees som to sider av samme prosess, fordi vi ikke kan beskrive og kategorisere hendelsesforløp uten samtidig å tillegge hendelsene en mening” (Bergsland & Jæger, 2022, s. 45). Men det er vanlig å skille mellom analysene som foregår underveis og de mer konkrete som gjøres etter at dataene er samlet inn. Den analysen som blir gjort etter at dataene er samlet inn, er der de nye perspektivene presenteres og som blir drøftet i lys av tidligere teoretiske perspektiver. Bergsland og Jæger nevner at uansett hvilket datamateriale det jobbes med, så handler analysen om å redusere datamengden, og få orden og struktur (Bergsland & Jæger, 2022, s. 45).

Når vi analyserer datamaterialet vi har samlet inn, så vil vi gå gjennom transkriberingen av intervjuene hver for seg. Deretter vil vi analysere intervjuene en gang til, men alle i lag samtidig. Vi vil fokusere på det som de svarer likt og det som de svarer ulikt. Noe vi også vil, er å fjerne det som ikke er relevant for problemstillingen vår. Til slutt er det koding eller kategorisering av tema, som er den vanligste formen for dataanalyse i dag (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 226). Når vi kategoriserer så skaper det mer struktur og orden. Det vil si å systematisk gå gjennom dataene, for å kunne sette en merkelapp eller en kategori på hva det handler om. Her er poenget å finne kategorier som passer mer spesifikt til innholdet. Noe som gir oss mulighet til å forstå innholdet på et mer fortolkende og teoretisk nivå (Dalen, 2011, s. 62). Vi hadde problemer med å få tak i et tredje intervju, dermed valgte vi å analysere de to første intervjuene hver for seg. Etter vi hadde intervjuet siste informant analyserte vi det intervjuet alene, for så å analysere ulikheter og likheter mellom alle tre intervjuene.

3.6 Forskningsetikk

Forskningsetikk er etikken som har med planlegging, gjennomføring og rapportering av forskning å gjøre (Dalland, 2012, s. 96). Det handler i hovedsak om å ivareta personvernet og å sikre troverdigheten av forskningsresultatet. Ved bruk av intervju blir man da nødt til å håndtere personopplysninger. For eksempel ved samtykkeskjemaet (Vedlegg 2) og dersom man skal ta lydopptak av intervjuet. Da blir man nødt til å melde inn til Datatilsynet, fordi innsamlingen inneholder personopplysninger som kan spores opp, om informantene som deltar i prosjektet (NESH, 2021). Vi valgte å ha lydopptak ved intervjuene og måtte dermed melde det inn til Sikt før vi fikk godkjent å gjennomføre intervjuene (Vedlegg 1).

Et etisk dilemma som er viktig å ta hensyn til, er det å respektere at informantene har rett til selvbestemmelse. For å vise at man respekterer det, skal man lage et samtykkeskjema (Vedlegg 2) til alle parter som er involvert. Kunnskapssektorens tenesteleverandør (Sikt) har på sin nettside satt opp et dokument med en rekke punkter som bør inngå i et informasjonsskriv om samtykke. Informasjonen skal også forklare hva undersøkelsen går ut på, hva hensikten er med den og hvem en eventuelt håper skal ha nytte av den på kort eller lang sikt (Dalland, 2012, s. 105). Dalland (2012) vektlegger at hensikten med informert samtykke er å styrke enkeltindividets selvbestemmelse og oppmuntre til selvstendige og ansvarlige beslutninger. I forkant valgte vi da å sende ut informasjonsskriv om samtykke på e-

post til informantene slik at de kunne se dette før vi skulle møtes og stå fritt til å velge om han eller hun ønsker å delta.

Å overholde anonymiteten til informantene gjennom hele oppgaven er en av de etiske hensynene man må ta. For mange er det også en nødvendighet å være anonym for å delta i en undersøkelse. Man kan for eksempel bruke fiktive navn for å overholde anonymitet og ta vare på privatlivet til informantene. “Ved å anonymisere vil vi også tvinge oss selv til å gi typebeskrivelser mer enn individuelle karakteristikk” (Dalland, 2012, s. 103). Dette vil på en faglig måte hjelpe til å få en større distanse til stoffet og vil gjøre det lettere å se det generelle i det individuelle. Videre er det viktig å overholde taushetsplikten overfor de som har tatt del i studien.

3.7 Gyldighet, troverdighet og kvalitet

Vi valgte å gjennomføre alle intervjuene fysisk, der vi intervjuet de pedagogiske lederne ute i barnehagen deres. Ifølge Dalen (2011, s. 96) vil det være større sannsynlighet for at det blir et godt grunnlag for senere bearbeiding av tolkning og analyse av intervjuene, dersom man tar opp intervjuene ved taleopptak. Dermed valgte vi å benytte lydopptak av alle intervjuene. Det har også mye å si for validiteten av datamaterialet, om intervjuguiden har “gode” spørsmål. Dette er fordi det vil tillate informantene å komme med innholdsrike svar (Dalen, 2011, s. 97). Vi valgte derfor å bruke god tid på å ferdigstille spørsmålene før vi begynte med intervjuene. Ved det første intervjuet valgte vi å kun stille spørsmålene i intervjuguiden, men fant ut ved de to siste intervjuene at det kunne være lurt å tilføye tilleggsspørsmål der det føltes naturlig for å hjelpe informantene. Ved alle intervjuene fulgte vi intervjuguiden slik at alle informantene fikk mulighet til å svare på de samme spørsmålene. Det er også viktig å huske på at kontakten intervjuer og informantene får, er grunnleggende for hvordan utviklingen av intervjuet blir. Man må lytte aktivt, ha øyekontakt med informanter, se på hvordan kroppskontakt og mimikk er, slik at du lettere kan se når du kan ta ordet, og når informanten trenger en tenkepause (Dalland 2012, s. 163). Dette var også noe vi fokuserte en del på når vi skulle intervjuer.

Vi oppdaget under intervjuene at noen av spørsmålene våre var uklare for informantene. Spesielt det første spørsmålet, der vi brukte begrepet "felles verbalspråk", ble møtt med

forvirring. For å sikre at informantene forsto spørsmålet riktig, måtte de spørre oss om nærmere forklaring. Dette viser viktigheten av å ha klare og presise spørsmål for å oppnå gyldige og pålitelige svar. Gjennom denne erfaringen har vi lært at det er avgjørende å være tydelig i vår kommunikasjon og sørge for at vi bruker forståelige begreper. Dette bidrar til å opprettholde troverdigheten i forskningen vår ved å sikre at informantene har riktig forståelse av spørsmålene og at svarene er relevante for deres synspunkter og erfaringer. Vi lærte av denne erfaringen som gjorde at vi forbedret og styrket gyldigheten og troverdigheten vår.

Når det kommer til transkribering av intervjuene, valgte vi å transkribere ganske fort etter at hvert enkelt intervju var ferdig. Vi brukte også god tid på selve transkriberingen slik at det ble så ordrett som mulig. I transkriberingen tok vi med alt av pauser og gjentakelser slik at vi lettere kunne se hvor informantene kanskje var litt usikker på hva de skulle svare. Ifølge Kvale & Brinkmann (2015, s. 212) er strengt ordrette transkripsjoner nødvendige for at en lingvistisk analyse skal kunne utføres. I tillegg har vi valgt å gi fiktive navn på informantene våre, da det føles mer personlig og gjenkjennbart, som gjør det lettere å sette seg inn i informantenes situasjon, erfaringer og utfordringer.

4. Presentasjon av resultater og drøfting

I dette kapitlet vil vi ha en samlet resultat- og drøftingsdel hvor vi presenterer og drøfter de ulike hovedfunnene i sammenheng med relevant teori som ble presentert i det teoretiske kapitlet. Funnene deles inn i tre temaer: tillit og trygghet i forbindelse med relasjonskompetanse. Der blir i tillegg inkludering og anerkjennelse som verdier nevnt. Deretter gjensidighet i god kommunikasjon og til slutt kreative arbeidsmåter som blant annet tolk og digitale verktøy.

4.1 Godt forhold som bygger på tillit

På spørsmålene som handlet om erfaringer med å kommunisere med foresatte som ikke har et felles språk, var det flere likheter i svarene. Alle informantene nevnte flere viktige elementer for å skape god kommunikasjon, som å skape en relasjon. Videre vektla de betydningen av tillit og trygghet i relasjonsbygging. Andrea nevnte blant annet tillit som det viktigste for å få et godt forhold, da dette var viktig for alle foresatte, men spesielt for foresatte med minoritetsbakgrunn. Hun sa følgende; *[...] men det som er det viktigste som jeg ser det, er det å få et godt forhold som bygger på tillit, fordi det er så viktig dem, det er viktig for alle, men*

jeg tror det er spesielt viktig for disse foreldrene. Andrea nevnte en situasjon der hun møtte en mor fra Eritrea og for henne var det veldig viktig at moren hadde noen, så hun følte seg ivaretatt. I dette samarbeidet fortalte hun også hvor viktig kontaktpersonen hos Norsksenteret spilte en vesentlig rolle i å opprettholde tillit hos mor. Andrea sa; [...] hvor avhengige vi var av den kontaktpersonen, fordi alt bygger jo på tillit [...] jeg vet at det var masse traumatisk bakgrunn og alt [...] men hun hadde tillit til hun. Ved å bli godt kjent med moren og å være til stede for dem på for eksempel helsestasjonen, ble informanten en trygghetsperson for familien og kunne gi dem støtte og hjelp når de trengte det. Noe vi la oss ekstra merke til var at Camilla sa følgende; [...] altså jeg tenker jo at trygge foreldre skaper trygge barn [...].

4.1.1 Beskrivelse av 'tillit og trygghet'

For å etablere en god relasjon preget av tillit, påpeker flere av informantene viktigheten av holdningene og verdiene til pedagogiske ledere i arbeidet med dette. I en relasjon er det viktig at begge parter får mulighet til å ta del, når det kommer til kommunisering. Inkludering kom fram som svært viktig i foreldresamarbeidet, og for å kunne kommunisere med foreldrene. Beate nevnte også for de foreldrene som ikke har et så stort nettverk, så kan det å la foreldre få være litt i barnehagen og se barnet sitt leke, være utrolig viktig for dem. Ofte er det den eneste voksenkontakten de har i løpet av en dag, der de får snakket om sitt barn. Dette sa Beate kan være utrolig viktig for trivsel og livskvaliteten til disse foreldrene, og at de kan føle seg inkludert. Hun sa følgende; *være litt rausere da i forhold til at [...] foreldre og trenger å [...] trives og for å få økt livskvalitet da egentlig generelt.*

Å anerkjenne kulturen og perspektivene til foreldrene kom fram hos alle tre informantene. Andrea nevnte at mange av foreldrene bærer kanskje på ulike tanker, og noen har opplevd traumer som sitter igjen hos dem. For mange er alt helt nytt når de kommer til Norge, ikke bare mat og klær, men også ulike systemer. Hvordan fungerer barnehagen, hvor mye skal foreldrene ta del i barnehagen, og kanskje samfunnet generelt, kan de være veldig usikre på. Andrea påpekte at man ser at alt er helt nytt for foreldrene å være med på. Hun sa; *Men det er jo klart du ser jo at dette var noe nytt, det er noe helt nytt for de [...], den moren å delta på. Nye spørsmål, nye måter å tenke på kanskje [...] det var det, men igjen likevel igjen det med tillit. Trygghet og tillit det var viktig. Derfor er det viktig å ha holdninger som å være åpen, imøtekommende og vennlige, og anerkjenne at de kommer fra en helt annen kultur. Beate fremhevet betydningen av å kunne ta foreldrenes perspektiv, uansett hvilken nasjonalitet de*

har. Noe som innebærer å forstå og være nysgjerrig på foreldrenes situasjon og bakgrunn. Hun sa følgende; *for det er jo noe med å ta foreldrenes perspektiv uansett hvilken nasjon de er fra [...] rett og slett kunne sette seg inn i de situasjoner og prøve å forstå og være nysgjerrig og bli kjent og ja det tenker jeg for å skape god kommunikasjon.* Beate understreket også viktigheten av å ta seg tid, tilpasse seg etter foreldrenes behov og tempo og være til stede i kommunikasjonen med foreldre. Camilla påpekte at de tilpasset seg litt ut ifra hvor mye engelsk eller norsk foreldrene kunne. Dersom noen ikke kunne noe, så brukte de mer konkrete og peking på ulike ting. Camilla fortalte også at de ofte har tatt bruk i en bok som oversetter til for eksempel arabisk, slik at de kan bruke den til å kommunisere. Slik kan personalet lære seg noen arabiske ord, for å vise at de er interessert og engasjert i å lære om deres språk, og for å kunne kommunisere. Hun nevnte også at personalet trengte å ta initiativ overfor foreldrene og være åpen når man skal prøve å kommunisere. Camilla nevnte at de for eksempel kunne lære «hei» på foreldrene sitt morsmål. Hun sa; *Men det er klart alle i personalet har et ansvar for å. ... for å forsøke å kommunisere, hvert fall si hei. Kanskje man kan lære hei på morsmålet [...].*

4.1.2 Drøfting av 'tillit og trygghet'

Det informantene fremhever stemmer overens med teorien til Glaser (2018) der hun påpeker at tillit er selve bærebjelken i en samarbeidsrelasjon. Da det er den pedagogiske lederen som sitter med makten, er det dermed den som sitter med ansvaret for å bygge opp en relasjon preget av tillit. Glaser nevner også viktigheten av innlevelse i møte med foreldre. Dette innebærer å kunne leve seg inn i andres problemer (2018, s. 94). For å oppnå dette, kan man gjerne være personlig. Dette kan den pedagogiske lederen gjøre på ulike måter, som for eksempel legge til rette for en fin oppstart i barnehagen slik som Andrea. Dette kan tolkes som en indikasjon på at trygghet oppnås gjennom personlig engasjement og oppmerksomhet, og at dette kan være viktig for å etablere et godt samarbeid med foresatte. Glaser nevner at for å fremme tillit må fagpersonen være villig til å gi av seg selv (2018, s. 129). Det Camilla sier kan indikere at hun tenkte at barns følelse av trygghet og trivsel i stor grad avhenger av hvordan foreldrene har det. Dette kan da bety at når foreldrene er trygge og stabile, vil det påvirke barna positivt og gi dem en følelse av sikkerhet og forutsigbarhet. Vi tolker dette som at Camilla ønsker å legge vekt på viktigheten av å skape et miljø der både foreldre og barn føler seg trygge og inkluderte. Hun nevner også betydningen av gjensidig dialog og informasjon for å oppnå dette. Dette samsvarer med teorien til Dahl (2013) der han indikerer

at nøkkelen til god kommunikasjon for begge parter er gjensidig tillit.

Glaser nevner at å samarbeide tett med foreldre er viktig, da barnets utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og tillit til barnehagen (2018, s. 19). Det er derfor viktig at pedagogiske legger til rette for godt samarbeid og god kommunikasjon. Informantene nevner ulike måter å skape god kommunikasjon på, men fellestrekkene er relasjonsbygging med hjelp av tillit og trygghet. Det at alle informantene nevner disse faktorene indikerer at de er enig i de teoretiske perspektivene om tillit og samarbeid. Selv om de nevner ulike ting, så legger de mye vekt på ulike aspekter av tillit og trygghet i sitt arbeid, eller at de har ulike strategier for å bygge tillit og trygghet. Samlet sett tyder det på at tillit og trygghet er viktige faktorer i relasjonsbygging med foresatte med minoritetsbakgrunn, og at det er viktig å være bevisst på hvordan man kan bygge og opprettholde disse faktorene i samarbeidet. Vi tolker dette som at informantene i utgangspunktet synes det gikk bra, men til tider utfordrende og krevde mye arbeid for å opprettholde tilliten. Dahl (2013) påpeker at det tar tid å bygge opp tillit, men det er vel verdt anstrengelsene.

Ifølge informantene kommer inkludering fram som et viktig element i tillit og trygghet. Glaser (2018) sier at det ofte kan være en utfordring for personalet i barnehagen å sette av tid til å involvere alle foreldre i barnehagens arbeid. Det krever også tilrettelegging av ulik involvering, siden foreldre er forskjellige. Noen foreldre glir lett inn i dialog og samspill, mens noen andre trenger tid og hjelp til å finne sin plass. Mye av dette er avhengig av barnehagens miljø og personalets evne til å møte og involvere foreldre (2018, s. 119). Det Beate sier, kan vi tolke som at de ofte prøver å legge til rette for ulike måter som inkluderer foreldrene. Noen ganger prøver de å få til en vanlig samtale med foreldre, der de snakker om helt uformelle emner. Hun nevner også at de prøver å legge til rette for at noen av foreldrene kan være litt til stede i barnehagen for de som trenger det. Ifølge Glaser, kan noen foreldre ha lite sosial kapital. Hvis en familie har flyttet til et nytt sted eller har nettopp flyttet til Norge, så kan de ha lite sosial kapital. Dette er noe som kan endre seg over tid og gjennom ulike sosiale sammenhenger, som for eksempel det Beate nevner, med å inkludere foreldre i barnehagehverdagen. Hun vektla også det å gi dem muligheter til å bidra og være en del av miljøet. Dette kan gi foreldrene en følelse av tilhørighet og ansvar, samtidig som det kan bidra til å styrke relasjonen mellom foreldre, barn og ansatte i barnehagen. Som henvist i Bergersens (2017) teori, er dette alle viktige aspekter av flerkulturell forståelse og kan bidra til å bygge tillit og trygghet i samarbeid med foresatte med minoritetsbakgrunn.

I dag er det mange barnehager som er opptatt av å synliggjøre språklig, kulturelt og religiøs mangfold (Glaser, 2018, s. 117). Noe som Camilla vektlegger som svært viktig for inkludering, er at foreldrene fikk komme med sin side av kultur og religion. Vi tolket dette som at de la stor vekt på å la foreldrene komme med ideer og tanker fra sin kultur, noe som igjen gir kunnskapsdeling, utvidelse av ulike perspektiver, og gir foreldre en følelse av inkludering og tilhørighet. Dette er noe som også kommer tydelig frem i forskningen til Sønsthagen. Mødrene blir nevnt som en ressurs for å skape en god barnehage, ved å inkludere og ta i bruk mødrenes kunnskap om deres kultur og tradisjoner, noe som gir en mulighet for økt deltakelse i utformingen i barnehagens pedagogiske innhold (Sønsthagen, 2018, s. 58). Dette er noe som gjør at foreldrene føler at deres kompetanse og meninger er viktige, og man får samtidig inkludert dem. Men ikke alle foreldre er klar over at barnehagen er pliktet til å samarbeide med dem. De har ikke erfaringer med å være "barnehageforeldre", og hva som blir forventet av dem (Sand, 2020, s.120). Dermed er det viktig, spesielt i barnehager med minoritetsspråklige foresatte, å drøfte hva som står i foreldremandatet i forhold til for eksempel ulike roller og oppgavefordeling.

Det å møte foreldre med en ikke-dømmende holdning, med respekt og anerkjennelse for ulike syn og verdier, kommer tydelig frem hos informantene, noe som også Glaser (2018) er veldig opptatt av. Andrea som har erfaring med foreldre med traumatisk bakgrunn, viser til at åpenhet og vennlighet er svært viktig. Bruk av empati kommer også inn her. Man må være årvåken for at det finnes en grunn til at mennesker er slik de er. Å vise respekt og empati, og forståelse for at de har andre syn og verdier, er da svært viktig. Her kommer også tverrkulturell kommunikasjon inn. Har man kunnskap om det, blir man mer bevisst på måten man sier ting, og er klar over at det kan ha ulike betydninger i ulike kulturer (Bergersen, 2017, s. 151). Å være anerkjennende i møte andre mennesker handler om å ha en undrende og lyttende holdning til den enkeltes opplevelsesverden (Lundestad, 2021, s. 167). Beate er opptatt av å vise interesse og nysgjerrighet for deres kultur, noe som gjør at hun viser innlevelse i møtet med foreldrene. Det innebærer å bli godt kjent med foreldrene, men det vil også si å kunne leve seg inn utfordringene de kanskje har, og se hendelser i deres liv som om det var en del av hennes (Glaser, 2018, s. 94). Dette er noe som Camilla også er opptatt av, ved å for eksempel lære ord på deres morsmål. Slik er man anerkjennende, ved å vise interesse og å bli kjent med foreldrene og deres kultur og språk. Her kommer også flerkulturell forståelse inn. Vi forstår det som at alle informantene har en forståelse for både egen og andres kultur, og de er bevisst på at andres kultur kan være ulik fra deres egen. De er

også klar over at man tolker og forstår verden på en bestemt måte, og har ulike verdier, noe som er svært viktig for å kunne forstå og kommunisere med hverandre (Bergersen, 2017, s. 33).

4.2 God kommunikasjon krever gjensidighet

Ettersom vår problemstilling omhandler tilrettelegging for god kommunikasjon, var det avgjørende å utforske dette nærmere gjennom våre spørsmål. I våre intervjuer stilte vi spørsmål om hvordan pedagogiske ledere tilrettela for god kommunikasjon med foresatte, samt hva de legger i begrepet god kommunikasjon. Slik som spørsmål 1 i intervjuguiden (Vedlegg 3).

4.2.1 Beskrivelse av 'gjensidighet'

Beate fremhevet flere sentrale elementer i god kommunikasjon. For det første nevnte hun viktigheten av å "tone seg inn"; [...] *tone seg inn, det å kunne oppnå, trygghet tillit, jeg tror jeg kanskje det viktigste og god informasjon [...]*. Et av de viktigste funnene i intervjuene var gjensidighet. Camilla nevnte viktigheten av gjensidighet i arbeidet med foresatte; *Men det er jo når du opplever at foreldrene forstår hva du mener og å se at barnet trives. Og du ser altså .... skjønner du hva jeg mener, altså når du opplever at man har en gjensidig kommunikasjon, selv om man ikke har samme språket man snakker*. Informantene nevnte også informasjon som en viktig faktor i en god kommunikasjon. Camilla sa; [...] *altså god kommunikasjon. det er jo informasjon men .... [...]*. Videre blir det også nevnt viktigheten av tolk under veksling av viktig informasjon. Dette var noe som kom frem hos alle informantene. Andrea fortalte følgende; *før den foreldresamtalen, så fikk hun ut et sånt skjema vi gir til alle foreldre når de skal ha samtale. Og da tok hun det med seg, og det var jo bare det med at hun kunne få det oversatt eller hun som var kontaktpersonen kunne hjelpe henne litt, og forklare, for på norsk senteret har de jo kyndige som kan, kan språket*. Mens Camilla sa dette; [...] *jeg tenker hvis man har tolk, så kan man sikre at man forstår det på en riktig måte.. [...]* Sånn at det å sikre at de forstår sant, og når vi ser på foreldrene at de er trygge når de leverer barnet sitt. En annen måte som ble nevnt for å sikre god kommunikasjon, var bruken av nettsider som Nafø. Nafø brukte de som et verktøy gjennom å oversette forskjellige ting som ulike klær. Nafø ble også brukt som en kilde til deres faglige kunnskap. Beate sa følgende; *det skal jeg vise dere*

etterpå [...] altså temaet morsmål hos nafo, har noen verktøy som oversetter forskjellige ting og forteller ting om barnehage om klær om diverse [...].

4.2.2 Drøfting av 'gjensidighet'

Glaser (2018) påpeker at praktisering av aktiv lytting innebærer å være til stede i samtalen og vise anerkjennelse og bekreftelse til den andre gjennom kroppsspråk, blikkontakt og gjentakelse av det den andre sier (s. 102). Våre informanter har bidratt med innsikt i ulike aspekter av kommunikasjon. Vi tolker det som at de mener god kommunikasjon spiller en avgjørende rolle i samarbeidet mellom barnehagen og foresatte. Informantene beskriver at god kommunikasjon er avhengig av tilstrekkelig og relevant informasjon. Informasjon utgjør grunnlaget for meningsfylt kommunikasjon og sikrer at budskapet blir korrekt forstått. Samtidig fremhever de også betydningen av gjensidighet i god kommunikasjon. Dette innebærer at begge parter aktivt engasjerer seg i samtalen, lytter til hverandre, respekterer hverandres perspektiver og tar hensyn til hverandres behov. Det informantene beskriver kan omtales som en forståelsesrettet kommunikasjon. Dette innebærer at man møter den andre med åpent sinn, lytte aktivt til den andre og sammen skaper en felles forståelse (Glaser, 2018, s. 102). For informantene oppstår utfordringene når vi tar i betraktning at kommunikasjon ikke bare handler om det som blir sagt, men også om hvordan det blir forstått og tolket av mottakeren. I foreldresamarbeid, spesielt med foresatte med minoritetsbakgrunn, kan kommunikasjonen være ekstra utfordrende på grunn av språklige og kulturelle forskjeller. For at kommunikasjonen skal være så effektiv som mulig, har alle informantene nevnt den nyttige bruken av tolk. Det blir spesielt brukt når viktig informasjon skal videreformidles til foreldrene. I tillegg sikre at informasjonen blir forstått og at det ikke er noen usikkerheter rundt informasjonen. Informantene påpeker at tolk er tilgjengelig både ved oppstart av barnehage, på foreldremøter og ved andre samarbeidssamtaler. Dette kan tolkes som en tilpasning av kommunikasjonen etter foreldrenes språklige og kulturelle bakgrunn. Ved å bruke visuelle og fysiske metoder kan man kommunisere på en mer universell måte, uavhengig av språk og kultur. Dette kan indikere at informantene strekker seg langt for å sikre et godt samarbeid med foresatte med minoritetsbakgrunn. Camilla vektlegger blant annet betydningen av trygge foreldre for å skape trygge barn. Hun understreker viktigheten av gjensidig dialog og informasjonsutveksling som et middel til å oppnå dette. Camillas perspektiv viser en bevissthet om viktigheten av å tilpasse kommunikasjonen til foreldrenes

behov, både språklig og innholdsmessig. Det Glaser (2018) sier om at barn og foreldre har ulike forutsetninger for å tilpasse seg og bli inkludert i barnehagens pedagogiske virksomhet kan gi oss et perspektiv på Camilla sine svar angående kommunikasjon. Camilla nevner betydningen av gjensidig dialog, informasjon og bruk av ulike språk for å sikre forståelse og inkludering. Dette kan tolkes som at hun er bevisst på at foreldre med minoritetsbakgrunn kan ha ulike språklige og kulturelle forutsetninger som påvirker deres involvering og forståelse av barnehagens aktiviteter. Glaser (2018) sin påstand viser at foreldre med minoritetsbakgrunn kanskje trenger ekstra støtte og tilrettelegging for å delta fullt ut i barnehagens pedagogiske virksomhet (s. 120). Dette kan indikere en bevissthet om at ulike kommunikasjonsformer kan være et forsøk på å imøtekomme disse forskjellene og sikre at foreldrene føler seg forstått og inkludert. Derfor kan det tolkes at Camilla er oppmerksom på at god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn krever en tilpasning til deres språklige og kulturelle forutsetninger. Vi tolker det som at hennes svar reflekterer et ønske om å skape en inkluderende og forståelsesfull kommunikasjon der foreldrene opplever seg som en viktig del av barnehagens virksomhet.

4.3 Kreative kommunikasjonsformer skaper god kommunikasjon

Et av fellestrekkene ved intervjuene var at informantene brukte ulike verktøy som hjelpemiddel for å kommunisere med foreldre med minoritetsbakgrunn. For å finne ulike verktøy som passer til hver enkelt forelder, vil kreativiteten være viktig. Camilla uttalte seg følgende; *Men det å bruke kreativitet når man står fast. Det viktigste er å føle at du blir forstått.* Kreativitet blir nevnt flere ganger av informantene. Andrea sier blant annet; *for vi hadde jo på mange måter, ikke noe felles språk utenom kroppsspråket. Og jeg kunne jo bruke selyfølgelig [...] alt mulig av ting og tang for å vise, å være, holdte på å si, på alle mine måter og være veldig kreativ.* Videre nevnte de hvilke kreative kommunikasjonsformer som blir brukt. Det var metoder som kroppsspråk, konkreter, naturlig samtale, kontaktpersoner, tegning og bruk av gestikulering. Beate forklarte det slik; *dette her om å skape relasjoner og da må du ofte ha en sånn icebreaker [...] og noen ganger kan det være noe humor, noen ganger må du snakke om den nye bilen, noen ganger så må du peke eller fortelle en morsom historie og det kan du gjøre på app eller vise noen bilder og andre ganger så er det bare blikk og kontakt eller bare gjør det morsomt. alle disse tingene [...] ivaretar det de øyeblikkene som på en måte er positive er jo noe med det å bygge bygge et godt foreldresamarbeid.*

Kroppsspråk kan også være et godt verktøy for å kommunisere med foreldre. Andrea utdypet hvorfor kroppsspråk var viktig; *[...] mange av disse har jo historie... som [...] kan være veldig vanskelig. Og hvert fall være vanskelig for de å fortelle sin historie. Så derfor er [...] det å bruke kroppsspråket, vise at du er åpen, at du er imøtekommende, vennlig, alt for å skape tillit.* Det finnes mange måter å kommunisere med kroppen på. En ting informantene nevnte en del, var gestikulering. Det nevntes også å bruke hjelpemiddel som konkreter og å tegne. Beate uttalte seg om måter å være kreativ på; *[...] vi kan tegne, vi kan bruke fingre, jeg må på en måte åpne opp for at alt er lov [...].*

Det å være kreativ tolkes som viktig for å oppnå god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn. Vi har gjennom disse intervjuene, og forskningsprosjektet sett at det ikke er noe spesifikk fasit på hvordan man kommuniserer med disse foresatte. Heller at man bruker kreativiteten for å oppnå den kommunikasjonen hver enkelt forelder har behov for. Dermed ser vi i intervjuene at de har fokuset på ulike arbeidsmetoder, istedenfor hva de har lært på kurs og lignende om dette temaet. Et annet fellestrekk ved alle intervjuene var at det ble nevnt to verktøy innenfor kreative kommunikasjonsformer, som alle informantene brukte. Det var tolk og apper/digitale verktøy, dermed går vi litt dypere inn på dem.

4.3.1 Beskrivelse av 'tolk'

Det blir nevnt opptil flere ganger om viktigheten med tolk i foreldresamarbeidet. Beate nevnte at tolk i start samtaler er viktig for å samle inn mest mulig informasjon om barnet og foreldrene i startfasen, men også for å gi foreldrene informasjon om hverdagen i barnehagen og hva som er viktig for foreldrene å vite om ulike regler; *Og så bruker jo vi når barna starter i barnehagen så er det jo viktig å få til en samtale med en gang når de ikke kan norsk og da er det jo det å bestille tolk [...] Noen ganger har vi invitert tolk med allerede første dagen sånn at vi kan på en måte få gitt informasjon og presentert også på en ordentlig måte med tolk.*

Tolk blir nevnt som et sikkert informasjonsverktøy, men at det for det meste blir brukt under mer formelle samtaler som foreldremøter og foreldresamtaler. Andrea uttalte; *De er jo her for å lære andre, vårt språk, skriftspråk sant, talespråk, så det var ikke så enkelt for oss. Men dermed så hadde vi [...] oftere foreldresamtaler [...] også kunne vi ha tolk. Ja, på den måten. så det fører jo til at det blir mindre sånn spontan kontakt selvfølgelig, det blir på kroppsspråket, og vennligheten og [...] at du kan vise konkreter. Men ellers er det jo lite*

kommunikasjon. Ved tolk tenker hun mye på kroppsspråket og vennligheten hennes. Videre blir det nevnt at tolk ikke alltid er lett å få tak i, og at det kan ta tid før tolk har mulighet til å komme. Beate sa; *Andre ganger har ikke det vært mulig å få tak i tolk [...], så da prøver vi å bestille så fort som mulig [...].*

4.3.2 Drøfting av 'tolk'

Vi tolker gjennom det informantene sier om tolk, at dette er en viktig ressurs for å slippe misforståelser som kan gjøre foreldrene utrygge. Tolk brukes også for det meste i formelle samtaler med personalet. På Udir står det blant annet at tolk i hverdagslige situasjoner, ikke vil være nødvendig (Utdanningsdirektoratet, 2022). Informantene forklarer også at dette ville være upraktisk med tanke på at man må søke om å få tolk, samtidig som at tolk ofte kan hemme kommunikasjonen til pedagogisk leder og foreldrene. Her kan det tolkes som at de bruker tolk for å sikre at foreldrene forstår hva som blir sagt under samtalene, men at det ikke egner seg ved dagligdage samtaler med foreldrene. Andrea syntes at bruk av tolk gjorde at samtalen ble mindre spontan. Når man skal bruke en tolk er det viktig å tenke på at de ikke skal delta i selve samtalen, men muntlig gjengi hva som blir sagt på norsk, over til foreldrenes språk. Selv om de ikke deltar, kan de stille spørsmål for å avklare eventuelle tvetydigheter i språket (Utdanningsdirektoratet, 2022). Når man bruker tolk må man også huske på at man stiller spørsmålene og henvender seg til foreldrene, selv om det er tolken som oversetter (Dahl, 2013, s. 171). Slik som Andrea nevner, er hun opptatt av kroppsspråket og at hun så vennlig ut under samtalen med tolk. Det kan tolkes som at det er viktig å vise til foreldrene at samtalen er mellom pedagogisk leder og dem, og at tolken kun er der for oversettelsen.

4.3.3 Beskrivelse av 'digitale verktøy'

Informantene brukte også apper og nettsider for å kommunisere med foreldrene. Beate og Camilla nevnte begge appen Google Translate som en god måte å få fram hverdagslige beskjeder. Likevel påpekte Beate at det er viktig å ikke skrive lange og vanskelige setninger, da det er større sannsynlighet for at oversettelsen blir feil; *Det har vi faktisk fått bruke littegrann men selvfølgelig med forsiktighet, ikke vi skriver på lange setninger eller [...]* fortelle at bruke litt korte beskjeder, sånn at ikke oversettelsen blir feil. Samtidig mente Beate at dette også kan føre til at foreldrene føler de blir undervurdert. Videre sa hun at det kan virke strengt når det blir skrevet beskjeder på google translate. Det kan være beskjeder der foreldrene må ta med større støvler til barnet. Her kan naturlig dialog være med å gjøre det

enkler å gi disse beskjedene. Ved naturlig dialog skaffer man gode dialoger mellom pedagogisk leder og foreldrene, gjennom for eksempel «ice breakers».

4.3.4 Drøfting av 'digitale verktøy'

Appen google translate, kan tolkes som at det blir brukt mer i uformelle samtaler, for eksempel ved bringe- og hentesituasjoner. Som oftest når man snakker om det uformelle samarbeidet, tenker vi automatisk på garderobesituasjonen, og alle de ulike beskjedene personalet skal gi til foreldrene i den sammenheng (Gjervan et al., 2012, s. 114). Når man har samtaler som er spontane og har et uhøytidelig preg rundt seg, skaper både nysgjerrighet, latter og fortrolighet. I slike samtaler kan det gjøre det lettere å komme med synspunkter på barnas liv i barnehagen, i forhold til for eksempel en foreldresamtale (Gjervan et al., 2012, s.115). Dette vil være med på å skape en bedre relasjon mellom pedagogisk leder og foreldrene. Pedagogisk leder kan oppnå dette på flere måter. Hun kan invitere foreldrene inn til avdelingen, slik at det ikke virker forhastet for foreldrene om hva de skal prate om. Beate nevner at hun syntes icebreakers var en fin måte å skape en relasjon til foreldrene på. Det kan være at hun snakker om for eksempel den nye bilen de har fått. Pedagogisk leder kan også bruke hjelpemiddel som google translate for å gjøre kommunikasjonen lettere. Google translate er en effektiv måte å oversette på, men det er viktig å bruke dette verktøyet med forsiktighet, slik at det ikke blir misforståelser. Ifølge Dahl (2013, s. 166). Ligger problemet med oversettelser ofte i at det ikke finnes noen en- til en- overensstemmelse mellom ulike språk. Dermed kan en setning eller bare et ord på norsk bli formulert på en helt annen måte i et annet språk, noe som kan gjøre apper som google translate usikre. Beate nevner også at google translate kan virke som en streng kommunikasjonsmåte nettopp fordi du må formulere deg på lettest mulig måte slik at det er mindre sannsynlig for feil oversettelse. Dermed kan det tolkes som at å ha en relasjon og tillit til hverandre er viktig for at google translate skal være et godt verktøy.

5. Avslutning

Gjennom denne oppgaven har vi forsøkt å belyse hvordan pedagogiske ledere tilrettelegger for god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn. Ved å anvende kvalitative forskningsmetoder, som intervju, har vi fått verdifulle innsikter i hvordan man kan forbedre kommunikasjonen med foresatte som ikke har et felles språk. Basert på analysene dukket det opp utfordringer som kulturelle forskjeller og ulike forventninger til barnehagen som organisasjon. Til tross for utfordringene, ser det ut til at pedagogiske ledere har spesifikke tiltak og erfaringer for å styrke arbeidet med disse foresatte. Dette inkluderer relasjonskompetanse, ulike former for arbeidsmetoder og å være bevisst på pedagogisk lederrollen i et profesjonsperspektiv. I lys av dette kan det konkluderes med at pedagogiske ledere bør ha en aktiv tilnærming til å samarbeide med foresatte med minoritetsbakgrunn og at de bør legge til rette for en åpen og forståelsesfull kommunikasjon.

Det mest vesentlige funnet i vår forskning er betydningen av å etablere sterke relasjoner som inneholder ulike elementer som tillit, trygghet og inkludering. Gjennom å bygge en god relasjon, kan pedagogiske ledere bidra til å etablere tillit og trygghet hos minoritetsforeldre. Dette kan legge til rette for en åpen kommunikasjon som igjen kan gi verdifulle innsikter i hvordan man kan forbedre samarbeidet mellom barnehage og foreldre. Flere av informantene nevnte det å ha tillit som grunnlag for samarbeid er avgjørende for å kunne skape et inkluderende miljø for både barna og deres foresatte. I tillegg til dette kom informantene mye inne på holdninger og verdier. Da foresatte med minoritetsbakgrunn kan møte utfordringer i møte med det norske samfunnet, er det ekstra viktig å ha holdninger og verdier som viser åpenhet, respekt og forståelse. Det er viktig at pedagogiske ledere verdsetter mangfold og ulikheter og ser på foresatte med minoritetsbakgrunn som ressurs.

Ut ifra denne forskningen har vi kommet frem til at det finnes ulike tilnærminger og metoder for å tilrettelegge for god kommunikasjon. Det er ingen fasitsvar på dette, da alle foresatte er ulike. Vi må tilpasse oss etter hvert enkelt foresatte og legge til rette for en kommunikasjon som er preget av åpenhet og forståelse, uavhengig av kulturell bakgrunn og forutsetning. Informantene nevner blant annet begrepene å tone seg inn og være kreative. Det krever en form for initiativtaking og nysgjerrighet.

Referanseliste

Aasen, W. (2018). *Teamledelse i barnehagen*. (2. Utg.). Fagbokforlaget.

Barnehageloven. (LOV-2005-06-17-64). (2005). Lastet ned fra: <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>

Bergersen, A. (2017). *Global forståelse: Barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Fagbokforlag.

Bergsland, M., D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M., D. & Jæger, H. (Red.) *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 15-50). (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk

Busch, T. (2021). *Akademisk skriving: For bachelor- og masterstudenter*. Fagbokforlaget.

Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker - innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.

Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode - en kvalitativ tilnærming* (2.utg.). Universitetsforlaget

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Gyldendal Akademisk.

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2021, 16. Desember). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora, juss og teologi.*

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

Gjervan, M., Andersen, C. M. & Bleka, M., (2012). *Se mangfold! - Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Gotvassli, K. AA. (2019). *Boka om ledelse i barnehagen* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3. utg.). Gyldendal Akademisk.

Haugen, R & Skogen, E. (2021). Holdninger og kommunikasjon. I E. Skogen (Red.), R. Haugen, M. Lundestad & M. Vaagan Slåtten. *Å være leder i barnehagen* (3. utg.). (s. 99 - 111). Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Udir.

<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>

Lundestad, M. (2021). Konflikter i personalgrupper i barnehager. I E. Skogen (Red.), R. Haugen, M. Lundestad & M. Vaagan Slåtten. *Å være leder i barnehagen* (3. utg.). (s. 149 - 176). Fagbokforlaget.

Lundestad, M. (2021). Ledelse av team i barnehagen. I E. Skogen (Red.), R. Haugen, M. Lundestad & M. Vaagan Slåtten. *Å være leder i barnehagen* (3. utg.). (s. 73. - 97). Fagbokforlaget.

NAFO - Nasjonalt senter for kulturell opplæring (u.å.). *Flerspråklige ressurser*. Oslo Met. <https://nafo.oslomet.no/ressurser/flerspraklige-ressurser/>

Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap: Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Cappelen damm akademisk.

Statistisk sentralbyrå, *Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år*. 2022. <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/>

Sønsthagen, A. G., (2018). Jeg savner barnet mitt. Møter mellom somaliske mødre og barnehagen. *Nordic Journal of Comparative and International Education*, 2(1), 55-71. <https://doi.org/10.7577/njcie.2289>

Utdanningsdirektoratet. (2022, 3. mars). *Behov for tolk i barnehage og skole*.

https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige-og-flyktninger/minoritetsspraklige/behov-for-tolk-i-barnehage-og-skole/?fbclid=IwAR1gbIx6kxD2_IkvIordmc4cOFGXrtrc-Egf7f8cmRLAa2IYkFeIK_3MruY

Vedlegg 1: Godkjenning fra Sikt

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

16.05.2023, 13:05

[Meldeskjema](#) / [Hvordan kommuniserer pedagogiske ledere med foresatte uten et f...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
901825**Vurderingstype**
Standard**Dato**
08.02.2023**Prosjekttittel**

Hvordan kommuniserer pedagogiske ledere med foresatte uten et felles språk?

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett / Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Prosjektansvarlig

Marie Brandvoll Haukenes

Student

[Redacted]

Prosjektperiode

04.01.2023 - 31.08.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.08.2023.

[Meldeskjema](#)**Kommentar**

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Vedlegg 2: Informasjonsskriv om samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet:

Hvordan kommuniserer pedagogiske ledere med foresatte uten et felles språk?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan pedagogiske ledere tilrettelegger for god kommunikasjon med foresatte med minoritetsbakgrunn. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet vårt med denne bacheloren, er å belyse viktigheten med et godt samarbeid med foresatte og ansatte, uavhengig om vi har et felles språk eller ikke. Vi vil også kunne belyse hvordan man kan nå ut til disse foresatte på en god måte. Det er ofte foreldre med minoritetsbakgrunn man vil nå ut til, og det er da ekstra viktig å jobbe med dette. Ved å øke kompetansen til de ansatte, å ha kunnskap om foreldrenes bakgrunn, som land og andre nyttig informasjon, er det større sjans for å nå ut til dem.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskulen på Vestlandet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi har valgt spesifikt deg fordi du er pedagogisk leder med erfaringen innen temaet vi skal forske på. Vi har i tillegg blitt tipset om at barnehagen du jobber i, har et stort mangfold.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden vi skal bruke for å innhente informasjon er et anonymt intervju. Vi skal også ta lydopptak av intervjuet, slik at vi får med nøyaktig hva som blir sagt. Vi tar også notater underveis. Det vil ta deg ca. 30 minutter. Dersom det passer informant, vil intervjuet skje i løpet av april og tar sted der det passer informant best.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Personene som får tilgang til dine opplysninger er studentene, samt veileder Marie Brandvoll Haukenes.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes ca. 31.08.23. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger og lydopptak vil bli slettet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskulen på Vestlandet har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Høgskulen på Vestlandet ved Marie Brandvoll Haukenes.

Telefonnummer: 55585996.

E-post: Marie.Brandvoll.Haukenes@hvl.no

Vårt personvernombud: Trine Anikken Larsen. Trine.Anikken.Larsen@hvl.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Marie Brandvoll Haukenes, veileder.

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet “hvordan kommunisere med foresatte uten et felles språk?”, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- intervjuet blir spilt inn ved bruk av lydopptak
- at opplysningene jeg deler blir brukt anonymt til prosjektet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Intervjuguide

1. Fortell om dine erfaringer med det å kommunisere med foresatte som ikke har et felles verbalspråk?
2. Hvordan tilrettelegger dere for kommunikasjon med de foresatte som ikke har felles språk?
3. Hvordan opplever dere at metodene/kommunikasjonsformen dere bruker fungerer?
Kan du fortelle om en gang du lykkes.
4. Hva inspirerte dere til metodene som blir brukt for å tilrettelegge god kommunikasjon? Var det kurs? Erfaringsbasert?
5. Hvordan har dere opplevd å jobbe med dette i samarbeid med personalet?
6. Har du noe annet å tilføye om dette temaet?

Tilleggsspørsmål:

Hva legger du i ordet god kommunikasjon?